

SEJARAH TINGKATAN 2 CIKGU HAKIM

SEJARAH TINGKATAN 2			
BAB	TOPIK	TARIKH	CATATAN
1	KERAJAAN ALAM MELAYU		
2	SISTEM PEMERINTAHAN DAN KEGIATAN EKONOMI MASYARAKAT KERAJAAN ALAM MELAYU		
3	SOSIOBUDAYA MASYARAKAT KERAJAAN ALAM MELAYU		
4	AGAMA KEPERCAYAAN DAN KEUNIKAN WARISAN MASYARAKAT KERAJAAN ALAM MELAYU		
5	KESULTANAN MELAYU MELAKA		
6	KESULTANAN JOHOR RIAU		
7	KESULTANAN MELAYU PAHANG, PERAK, TERENGGANU, SELANGOR		
8	KERAJAAN KEDAH, KELANTAN, NEGERI SEMBILAN DAN PERLIS		
9	WARISAN KERAJAAN KEDAH, KELANTAN, NEGERI SEMBILAN DAN PERLIS		
10	SARAWAK DAN SABAH		

BAB

5 KESULTANAN MELAYU MELAKA

5.1 Pengasasan Kesultanan Melayu Melaka

Pemilihan Lokasi yang Strategik oleh Parameswara

- 1 Laluan perdagangan**
 - Dapat mengawal laluan kapal dagang kerana Melaka terletak di laluan perdagangan utama antara timur dengan barat
- 2 Bentuk muka bumi**
 - Bukit bakau menjadi benteng pertahanan dan panduan kapal dagang
- 3 Benteng pertahanan**
 - Pokok bakau dan api-api menjadi benteng pertahanan dan pelindung semula jadi yang sukar ditembusi oleh musuh
- 4 Terlindung daripada angin monsun**
 - Kapal dagang dapat datang dan berlabuh dengan selamat
 - Muara sungai yang terletak di Selat Melaka terlindung daripada tiupan angin monsun

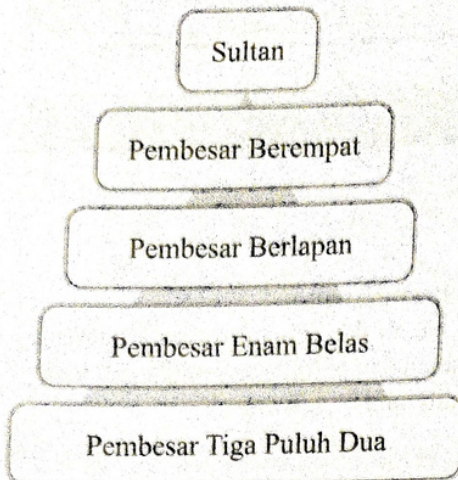
5.2 Kegemilangan Kesultanan Melayu Melaka

Faktor Kegemilangan

Kepimpinan raja

- 1 Keturunan Raja Palembang**
 - Berasal daripada keturunan anak Raja Palembang yang bersusur galur daripada Iskandar Zulkarnain (teks *Sulalatus Salatin*)
 - Memberikan taraf kedudukan yang tinggi kepada Sultan Melaka
- 2 Peranan raja yang unggul**
 - Simbol perpaduan dan kemakmuran
 - Ketua angkatan tentera
 - Mengetuai hubungan diplomatik
 - Menyelaraskan kegiatan ekonomi
 - Ketua agama Islam
 - Menegakkan keadilan
- 3 Daulat dan alat kebesaran**
 - Daulat – kuasa dan kewibawaan raja sebagai pemimpin
 - Rakyat memberikan taat setia dan tidak boleh menderhaka
 - Alat kebesaran diraja – cap mohor, nobat, keris, lembing dan mahkota
 - Alat kebesaran digunakan semasa upacara istiadat pertabalan, perkahwinan dan kemangkatan raja
 - Menjadikan raja mempunyai kedudukan yang tinggi dan istimewa
 - Mengukuhkan kedudukan raja
- 4 Kewibawaan**
 - Raja bersifat adil, berwibawa dan mengambil berat kebajikan rakyat
 - Memerintah berdasarkan bidang kuasa dalam *Hukum Kanun Melaka*
 - Sultan Muzaffar Shah dan Sultan Mansur Shah merupakan pemerintah yang mengutamakan keamanan dan kebajikan rakyat
 - Nasihat Sultan Mansur Shah kepada puteranya, Sultan Alauddin Riayat Shah – adil terhadap rakyat, siasat tuduhan dengan teliti, bekerjasama dengan pegawai

Sistem pentadbiran

Sistem Pembesar Empat Lipatan

Sistem Pembesar Empat Lipatan

- Sultan dibantu oleh pembesar berempat, pembesar berlapan, pembesar enam belas dan pembesar tiga puluh dua
- Pembesar ini merupakan pentadbir kerajaan pada peringkat pusat, jajahan, daerah, mukim dan kampung

Tugas pembesar

- Mewujudkan pentadbiran yang berkesan
- Menjaga keamanan kawasan
- Mengutip cukai dan hasil lain melalui sistem serah
- Membekalkan tenaga tentera ketika perang
- Menyediakan tenaga buruh melalui sistem kerah

Bendahara	Penghulu Bendahari	Temenggung	Laksamana
• Penasihat raja • Menteri utama peringkat pusat • Ketua turus angkatan perang • Ketua hakim • Pemangku sultan	• Pemungut hasil/ ufti • Ketua segala bendahari • Ketua urus setia istana • Ketua syahbandar	• Ketua polis dan penjara • Penguasa bandar dan kota Melaka • Pegawai protokol istana • Hakim di darat	• Ketua angkatan laut • Pengawal peribadi raja • Ketua duta • Ketua utusan ke negara luar • Hakim di laut

Sistem perundangan

Hukum Kanun Melaka	Undang-Undang Laut Melaka
• Ditulis semasa pemerintahan Sultan Muzaffar Shah • Disusun semula semasa pemerintahan Sultan Mahmud Shah • Mengandungi 44 fasal tentang hak keistimewaan, tanggungjawab raja dan pembesar • Hukum Islam tentang jenayah, urusan jual beli dan kekeluargaan	• Ditulis semasa zaman Sultan Mahmud Shah • Bertujuan menentukan peraturan pelayaran dan perdagangan • Mengandungi 25 fasal tentang peraturan di laut, tertib berniaga dan tatacara berjual beli • Berkaitan tanggungjawab nakhoda, anak kapal, kiwi dan syahbandar • Menyebabkan aktiviti perdagangan berjalan dengan lancar dan adil
Undang-undang adat (Adat Temenggung)	
• Diasaskan oleh Datuk Ketemenggungan • Berkaitan sistem pemerintahan, perwarisan takhta, perkahwinan, perwarisan harta dan perundangan • Berkaitan sistem penggantian sultan (takhta kerajaan diwarisi oleh anak lelaki sulung) • Mengamalkan sistem pemerintahan beraja (kuasa tertinggi adalah sultan atau raja) • Membolehkan sistem perwarisan takhta berlaku secara teratur • Diamalkan di semua negeri Melayu kecuali Negeri Sembilan	

Panduan Jawapan
(a) Buku Teks m/s 61

- lokasi strategis
- pesisir pantai, lembah sungai
- kegiatan pertanian
- sungai
- laluan pengangkutan utama
- laluan antarabangsa
- pelabuhan Oc Eo
- petunjuk arah
- bukit, gunung, teluk

(b) Kebijaksanaan pemerintah dapat dilihat melalui bentuk hubungan diplomatik yang dijalinan. Bincangkan.

- kemakmuran kerajaan
- kedaulatan
- perlindungan
- jaringan perdagangan
- agama dan budaya
- tiga bentuk
- persahabatan
- Srivijaya
- ketenteraan atau senjata
- selesaikan pemberontakan
- perkahwinan
- puteri kerajaan Singhasari

(c) Pada pendapat anda, bagaimanakah cara untuk melahirkan seorang tokoh pemimpin berwibawa yang mampu membangunkan negara? **Kem**

(c) – sistem pendidikan
– modal insan
– jati diri
– kemahiran
– ICT
– ajaran agama
– pendidikan tinggi
– pengetahuan luas
– patriotik
[Mana-mana jawapan yang munasabah]

This image shows a single sheet of white paper with horizontal blue or grey ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There is no handwriting or printed text on the paper.

4

Aspek Kegemilangan

Empayar yang luas

Cara pembentukan empayar

Penaklukan

- Menjamin keselamatan dan kemakmuran Kesultanan Melayu Melaka
- Kawasan taklukan di Semenanjung Tanah Melayu: Kuala Linggi, Beruas, Pahang, Terengganu, Kelantan
- Kawasan taklukan di Sumatera: Siak, Rokan, Kampar, Rupert

Perkahwinan

- Antara Sultan Melaka dengan puteri diraja kerajaan lain
- Mengukuhkan hubungan persahabatan dan kekeluargaan antara kerajaan Melaka dengan kerajaan lain
- Perkahwinan Sultan Mansur Shah dengan puteri Majapahit, Raden Galuh Cendera Kirana

Naungan

- Pemerintah kerajaan lain (Lingga, Patani, Kedah) rela bernaung di bawah Kesultanan Melayu Melaka
- Raja yang berada di bawah naungan Melaka ditabalkan oleh sultan

Kepentingan pembentukan empayar

Politik

- Meluaskan wilayah dan jajahan takluk
- Mengukuhkan hubungan dengan kerajaan yang ditakluk
- Menyekat pengaruh kuasa serantau seperti Siam, Majapahit dan Pasai

Ekonomi

- Menerima hadiah dalam bentuk wang, emas, timah dan bantuan ketenteraan
- Mendapat bekalan seperti hasil pertanian, rempah-ratus dan bijih timah untuk diperdagangkan di pelabuhan Melaka
- Menguasai perdagangan di Selat Melaka

Sosial

- Berlaku asimilasi budaya tempatan dengan budaya dari Arab, India, China dan Alam Melayu
- Wujud masyarakat majmuk yang terdiri daripada pelbagai suku dan bangsa

Agama

- Mendorong usaha penyebaran agama Islam
- Islam berkembang ke Pahang, Kelantan, Perak, timur Sumatera dan Patani

Pentadbiran empayar

Pentadbiran pusat

- Pusat pemerintahan dan pentadbiran di Melaka yang terletaknya tempat raja bersemayam
- Raja dibantu oleh pembesar pusat

Pentadbiran kawasan naungan

- Kawasan naungan ialah kawasan yang mengakui ketuanan Melaka dan menghantar ufti
- Pemerintahan diketuai oleh pemerintah negeri berkenaan dan dibantu oleh pembesar tempatan

Pentadbiran kawasan jajahan

- Pemerintahan diketuai oleh pemerintah yang dilantik oleh Sultan Melaka

Pusat penyebaran Islam

Cara penyebaran agama Islam

Pengislaman pemerintah

- Pengislaman Sultan Iskandar Shah pada tahun 1414 diikuti para pembesar dan rakyat
- Sultan Muzaffar Shah menjadikan agama Islam sebagai agama rasmi Kesultanan Melayu Melaka

Perkahwinan

- Perkahwinan puteri Sultan Mansur Shah dengan putera Raja Siak

Perluasan kuasa

- Negeri naungan dan jajahan memeluk Islam sebagai tanda taat setia kepada pemerintah Melaka

Peranan ulama dan mubaligh

- Menghantar ulama dan mubaligh ke seluruh kawasan pengaruhnya
- Ajaran tasawuf dan sufi dikembangkan melalui ulama dari Timur Tengah dan India
- Sultan Alauddin Riayat Syah menghantar ulama untuk mengajar Raja Pahang, Kampar dan Inderagiri tentang hal ehwal agama

Perdagangan

- Pedagang Arab, India dan China mempunyai sifat mubaligh yang mendorong penyebaran Islam
- Menyebarkan Islam ke Brunei, Filipina dan kepulauan Indonesia

Kesan penyebaran agama Islam	
Tumpuan ulama Sultan Melaka menjadi penayang kepada aktiviti dakwah dan perbincangan kitab agama seperti <i>Darul Manzum</i>	Tempat pembelajaran Semasa pemerintahan Sultan Muzaffar Shah, madrasah, masjid dan surau menjadi tempat mempelajari al-Quran dan ilmu tasawuf
Persuratan - Pengaruh Islam dalam saduran karya sastra dari Arab dan Parsi: <i>Hikayat Muhammad Ali Hanafiah</i>, <i>Hikayat Amir Hamzah</i> - Perkembangan tulisan Jawi dan bahasa Melayu menjadi bahasa persuratan dan bahasa penulisan	Pemerintahan dan pentadbiran - Undang-undang Islam terkandung dalam <i>Hukum Kanun Melaka</i> dan <i>Undang-Undang Laut Melaka</i> - Ulama berperanan penting dalam hal pentadbiran - Mufti dan kadi berperanan melicinkan pengurusan agama Islam

Pusat perdagangan

Kedudukan strategik - Melaka terletak di laluan perdagangan antara India dan China - Dikunjungi pedagang dari dalam dan luar Alam Melayu - Muncul sebagai pusat perdagangan dan pelabuhan yang maju	Dikunjungi pedagang dari dalam dan luar Alam Melayu - Pedagang Arab, China dan Gujerat paling ramai - Pedagang dari Alam Melayu yang paling ramai ialah Pasai dan Jawa - Dikunjungi pedagang dari Brunei, Pegu, Parsi, Turki, Mesir, Luzon, Ceylon, Burma, Kemboja, Champa dan Annam
Pusat pengumpulan dan pendedaran pelbagai barangan - Barang yang dikumpul dan diedarkan kepada pedagang luar (diperoleh daripada negeri naungan, jajahan dan sekitar Alam Melayu): Timah, emas, kapur barus, hasil hutan, rempah-ratus - Barangan luar yang dibawa masuk ke Melaka: Benang emas, kain pelikat, batu delima, tembikar, wangian, bahan makanan	Pusat perkapalan - Dikunjungi pelbagai jenis kapal besar dan kecil - Kapal kecil: Perahu, sampan, ghurab, penjajap, sagur, payar, baluk, lancang, kakap, balang, kelulus - Kapal besar: Jong, bahtera Jong Lancang

Pengurusan perdagangan

Syahbandar - Mengurus pasar dan gudang - Menjaga kebajikan serta keselamatan pedagang - Memeriksa alat timbang, sukat dan mata wang - Menjadi hakim di pelabuhan - Menguruskan cukai - Menguatkuasakan peraturan keluar masuk kapal	Cukai perdagangan - Pengurusan cukai yang cekap dan sistematik - Cukai pelabuhan yang rendah - Cukai rasmi - Cukai import/ <i>Panduan</i> - Kadarnya berbeza mengikut tempat asal pedagang (Arab, India, Ceylon, Siam, Pegu: 6%, Alam Melayu 3%) - Bahan makanan seperti beras tidak dikenakan cukai - Cukai tidak rasmi - Dalam bentuk hadiah, pedagang - China dan Jepun dikehendaki memberikan hadiah yang nilainya sama dengan cukai 5%
Mata wang - Tukaran nilai seperti jongkong timah, serbuk emas dan kulit siput (<i>cowrie</i>) - Mata wang timah (Calains), emas dan perak - Mata wang dari Pasai, Hormuz dan Cambay	
Orang Laut - Memberikan taat setia kepada raja - Memastikan urusan perdagangan dijalankan tanpa gangguan - Pelayar dan penunjuk arah kepada pedagang - Tentera untuk menjamin keselamatan pedagang di perairan Melaka	Kemudahan pelabuhan - Gudang tempat menyimpan barang - Kemudahan pengangkutan - Kemudahan bekalan makanan dan minuman - Khidmat membaiki kapal - Tempat penginapan - Syahbandar menjaga kebajikan pedagang - Kemudahan tempat beribadat

PRAKTIS STRATEGI

5.1 Pengasasan Kesultanan Melayu Melaka

1 Lengkapkan jadual berikut dengan maklumat berkaitan ciri-ciri lokasi strategik Kesultanan Melayu Melaka.

SP: 6.1.1 TP1 Buku Teks m/s 72 - 73

Ciri-ciri lokasi strategik Kesultanan Melayu Melaka

- (a) _____
Kedudukan Melaka di laluan perdagangan utama antara _____
membolehkannya _____.
- (b) _____
Melaka mempunyai bentuk muka bumi _____ yang sesuai dijadikan
_____ dan menjadi _____.
- (c) _____
Muara sungai yang terletak di _____ terlindung daripada _____
Keadaan ini membolehkan kapal dagang datang dan berlabuh dengan _____.

5.2 Kegemilangan Kesultanan Melayu Melaka

2 Terangkan kepemimpinan raja yang berwibawa dengan melengkapkan jadual berikut.

SP: 6.1.2 TP2 Buku Teks m/s 74 - 75

(a) Keturunan Raja Palembang	(b) Kewibawaan
Berdasarkan teks _____, pemerintah Melaka berketurunan Raja Palembang yang bersusur galur daripada _____.	Raja memerintah berdasarkan bidang kuasa yang ditetapkan mengikut _____.
(c) Daulat dan alat kebesaran	(d) Peranan yang unggul
(i) _____ merupakan kuasa dan kewibawaan raja sebagai pemimpin. (ii) _____ mengakui kedaulatan raja dengan memberikan _____ dan tidak boleh _____. (iii) Alat kebesaran digunakan semasa upacara _____ dan _____.	Peranan raja dalam sistem pemerintahan: (i) Menjadi _____. (ii) Merupakan _____. (iii) Mengetuai _____. (iv) Menyelaraskan _____. (v) Menjadi _____. (vi) _____.